

Recenzja rozprawy habilitacyjnej oraz dorobku artystycznego ad. I st. Małgorzaty Wiśniewskiej w związku z przewodem na stopień doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki piękne wszczętym przez Radę Wydziału Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Dane Habilitanta

Małgorzata Wiśniewska urodziła się _____ Studiowała na Akademii Sztuk Pięknych na Wydziale Rzeźby w Gdańsku w latach 2000–2006. Dyplom uzyskała z wyróżnieniem w Pracowni prof. Stanisława Radwańskiego. Kwalifikacje I stopnia w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej – sztuki piękne nadane zostały uchwałą Rady Wydziału Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku w 2012 roku. Opiekunem artystycznym w przewodzie kwalifikacyjnym I stopnia była dr hab. Małgorzata Kręcka-Rozenkranz. Recenzenci: prof. Mariusz Kulpa i prof. Jacek Dworski. Od 2017 roku Adiunkt na Wydziale Rzeźby i Intermediów.

Habilitant był związany pracą jako pedagog

W trakcie studiów:

2004 - 2005: asystent stażysta w Pracowni Podstaw Rysunku dla studentów pierwszego roku Wydziału Rzeźby na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku (kierownik pracowni dr hab. Małgorzata Kręcka - Rozenkranz)

Po dyplomie (od 2006 do teraz):

2006 - 2016: asystent w Pracowni Rysunku (kierownik pracowni prof. Mariusz Kulpa)

2006 - 2008: asystent w Pracowni Podstaw Rzeźby dla studentów pierwszego roku Wydziału Malarstwa na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku (kierownik pracowni ad. Magdalena Góra-Schmidt)

2006 - 2010: asystent w Pracowni Podstaw Rzeźby dla studentów pierwszego roku Wydziału Grafiki (kierownik pracowni dr Marek Targoński)

2009 - 2013: asystent w Pracowni Podstaw Rzeźby dla pierwszego roku Malarstwa (kierownik pracowni dr hab. Robert Kaja)

2011 - 2012: asystent w Pracowni Podstaw Rzeźby dla pierwszego roku Grafiki (kierownik pracowni dr hab. Tomasz Sobisz)

2013 - 2016: asystent w Pracowni Projektowania i Organizacji Przestrzeni dla studentów trzeciego, czwartego i piątego roku Kierunku Rzeźba, Wydziału Rzeźby i Intermediów na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku (kierownik pracowni dr hab. Robert Kaja)

2013 -2016: asystent w Projektowania Projektowania Organizacji Przestrzeni dla studentów pierwszego stopnia Kierunku Intermedia, Wydziału Rzeźby i Intermediów na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku (kierownik pracowni dr hab. Robert Kaja)

2013 -2016: asystent w Pracowni Kształtowania Otoczenia dla studentów trzeciego i czwartego roku Kierunku Intermedia, Wydziału Rzeźby i Intermediów na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku (kierownik pracowni dr hab. Robert Kaja)

2014 -2017: prowadzący Pracownię Podstaw Rzeźby dla Studentów pierwszego roku Wydziału Grafiki na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku

2016 do teraz: adiunkt (od 2017) w Pracowni Podstaw Rzeźby dla studentów pierwszego i drugiego roku, Kierunku Rzeźba na Wydziale Rzeźby i Intermediów na Akademii Sztuk Pięknych w

Gdańsku (kierownik pracowni dr hab. Tomasz Sobisz, prof. ASP)

Dydaktyka i organizacja

Zaczynając pracę na Wydziale Rzeźby ASP Gdańsk w listopadzie 2006 roku,

Habilitantka przeszła przez jedenaście różnych pracowni,

w latach 2011 - 2015 współorganizowała pięć edycji Konferencji Rysunku pt. „Rysunek przestrzeń realna – przestrzeń kreowana”,

organizowała pięć wystaw uczestników konferencji,

w latach 2012 – 2015 współorganizowała cykl czterech Międzynarodowych Konferencji

Poświęconych Tematyce Odlewnictwa Artystycznego”,

liczne formy współpracy z uczelniami krajowymi i zagranicznymi (m.in. na Litwie, Ukrainie, Słowacji, Anglii, Stanach Zjednoczonych),

współpraca i współtworzenie ośmiu edycji Międzynarodowych Warsztatów Odlewniczych (w latach 2007 – 2015),

Międzynarodowe Sympozjum Rzeźby w Granicie pt. „Geometria Kamienia”(2018 – 2019).

Ocena autoreferatu

Najważniejsze elementy credo artysty, które dostrzegłam w autoreferacie:

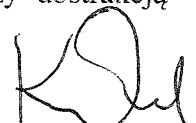
- „W mojej twórczości bardzo istotną rolę odgrywa materiał.”
- „(...) mnie związek między abstrakcją organiczną i geometryczną.”
- „Współczesność i ponadczasowość Konstruktywizmu powstałego przeszło sto lat temu urzeka mnie.”
- „Odkryłam na nowo, teorię suprematyzmu Kazimierza Malewicza.”

Autoreferat przybliży sylwetkę Habilitantki w kontekście jej zainteresowań, przemyśleń i motywacji. Ujawnia teoretyczne założenia kandydatki, odkrywa przed nami krok po kroku drogę strategii badawczej i twórczej. Narracja artysty o sobie zaświadcza, że jej twórczość to zapis codzienności, lecz nie ma w niej dosłowności i potworności. Pierwsze kroki to pierwsze fascynacje i zauroczenia wielkimi mistrzami i próba dorównania im. Nieco później rodzi się chęć stworzenia teoretycznego prawidła działań artystycznych. Autoreferat odsłania prawdziwość i siłę osobowości Kandydatki, która opisuje własną postawę twórczą, przeżycia i czas, w którym realizowały się obiekty ideowo-formalne. Każdy krok na drodze działania Habilitantki to staranność, dbałość o szczegóły, upór i konsekwencja.

Pani Wiśniewska zainteresowana była krótko przed doktoratem interdyscyplinarnością w sztuce. Jej rozprawa doktorska pt. „Aglomeracje - rzeźba architektury – architektura rzeźby” dotyczyła spójności formalnej obiektów rzeźbiarskich i architektonicznych. Habilitantka dostrzegła pokrewieństwo materiału w obu tych sztukach (architekturze i rzeźbie). Obie bowiem, rzeźba i architektura posługują się tym samym materiałem i powodują zbliżone wartości plastyczne. Obie posiadają rzeźbiarskość formy podyktowane materiałem.

Habilitantka bardzo jasno wypowiada się „Sztuka jest zapisem zdarzeń w materii.”. Aby dzieło było doskonałe wszystkie jego elementy powinny ze sobą współgrać. To też artysta powinien posiadać umiejętność operowania adekwatnymi środkami artystycznego wyrazu. Ma obowiązek wyczuwać materiał, który podejmie dialog z formą, dialog poparty myśleniem według wartości i celu użycia tych dwóch składników. To też kolejnym istotnym elementem w sztuce Pani Wiśniewskiej jest harmonia użytych środków wyrazu w dziele. Ich perfekcja ułożenia gwarantuje doskonałość dzieła. Współdziałanie środków wyrazu gwarantuje obiektowi - rzeźbie „określony kształt i brzmienie”. Można powiedzieć, że dzieło takie będzie dziełem silnie działającym - ekspresyjnym.

Pani Małgorzata Wiśniewska za cel stawia perfekcję wykonania i złożenia multum elementów, które zagrają jak piękna muzyka. Pani Wiśniewska poszukuje swojego języka plastycznego, własnych rozwiązań formalnych. Zdradza, że od lat intryguje ją związek między abstrakcją

organiczną i geometryczną.

Materiał, w tym umiejętności warsztatowe idą w parze z dbałością i myśleniem o formie i koncepcji.

Pani Habilitantka prowadzi dialog z nurtem konstruktywistycznym. „Współczesność i ponadczasowość Konstruktywizmu powstałego przeszło sto lat temu urzeka mnie.” Jest zafascynowana wzajemnym oddziaływaniem form, kontrastami i dynamiką kierunków, które wywołują wewnętrzne napięcia. Pani Habilitantka wyznaje: „Odkryłam na nowo, teorię suprematyzmu Kazimierza Malewicza. Mimo, iż podstawowym wyróżnikiem tego nurtu było stosowanie dyscypliny formalnej, ograniczonej do prostych elementów geometrycznych to jego późniejsza metamorfoza, z dynamiką wewnętrzną, diagonalnym układem oraz ekspresją wyrazu jest dla mnie niezwykle inspirująca”.

W twórczości Habilitantki bardzo istotną rolę odgrywa trwałość materiału. To też sięga do materiałów takich jak metal, kamień i lakiery piecowe. Mam wrażenie, że Pani Małgorzata Wiśniewska dzieło swe chce ustanowić stałym punktem odniesienia w ciągle zmieniającym się świecie. Wykonując prace w metalu i kamieniu, czuje wewnętrzną potrzebę pozostawienia swojego śladu, który nigdy nie ulegnie zatarciu we wszechświecie. To co najmniej jak urodzenie potomka, wydanie na świat nowego życia – w ten sposób nadaje sens własnej egzystencji. Perfekcja wykonania, wirtuozeria do jakiej zmierza ma być polisą, gwarantem trwania. Co najmniej jak przekazanie zdrowego genu w łańcuchu genetycznym. Czy jest to może chęć pozostania artystą nieśmiertelnym?

OCENA DOROBKU KANDYDATA

Z dokumentacji dorobku artystycznego Małgorzaty Wiśniewskiej (w kraju i zagranicą, min. w Finlandii, we Włoszech, na Łotwie, na Słowacji, na Litwie, w Niemczech, w Chinach i w Japonii) wynika, że; przed doktoratem uczestniczyła w pięciu wystawach indywidualnych i w dwunastu wystawach zbiorowych. Po doktoracie uczestniczyła w siedmiu wystawach indywidualnych i czterdziestu czterech wystawach zbiorowych.

Koncentrując się na chronologicznym opisie wybranych prac, M. Wiśniewskiej zauważa się drogę kształtowania się jej artystycznych preferencji.

Biorąc pod uwagę lata bardzo wczesnej twórczości uzasadniając działania twórcze podejmowane w okresie ostatnich kilkunastu lat, czyli od okresu uzyskania dyplomu magistra do chwili obecnej.

W trakcie czternastu lat twórczości artystycznej Pani Wisniewskiej (od roku 2006, po dyplomie) powstało kilkadziesiąt autorskich kompozycji rzeźbiarskich wykonanych głównie w metalu i w kamieniu.

Działalność artystyczna po doktoracie

Cykl „Pillows”, zrodził się bezpośrednio po doktoracie w latach 2012 – 2014, Rzeźby te mają charakter eksperymentu formalno - symbolicznego. To próba zwrócenia się w stronę struktury przedmiotu i korzystając ze środków artystycznego wyrazu sportretowanie go. W pracach tych zauważalna jest radość tworzenia.

Pod wpływem Konstruktywizmu powstał Cykl „Construction” (2015 - 2018) z elementami : „In – Construction”, „Re – Construction”, oraz cykl rysunków „De – Construction” w założeniu prac było wzajemne oddziaływanie formalne kierunków, ciężarów i ich ekspresja. Użycie koloru jest uzasadnione, wzbogaca i ociepla. Użycie go wynika z potrzeb i tęsknoty Habilitantki za malarstwem oraz graficznym dopełnieniem obiektu. Prace te, to rozwiązania typowo estetyczne, o introwertycznym podtekście.

Layers/ Warstwy dzieło habilitacyjne

Kontekstem dzieła jest dotychczasowa twórczość Habilitantki M Wiśniewskiej. Cykl powstawał w na przełomie 2018 / 2019 roku.

SPIS WSKAZANYCH REALIZACJI RZEŹBIARSKICH Z CYKLU LAYERS - wybrane dzieło habilitacyjne.

- 2018 - rzeźba z cyklu **LAYERS/ L - 1** /aluminium, stal, aluminium lakierowane/ 80 cm x 75 cm
- 2019 - rzeźba z cyklu **LAYERS/ L - 2** / technika własna, folia, stal, pcv/ 50 cm x 50 cm
- 2019 - rzeźba z cyklu **LAYERS/ L - 3** /aluminium, stal, aluminium lakierowane/ 52 cm x 47 cm
- 2019 - rzeźba z cyklu **LAYERS/ L - 4** / technika własna, folia, pcv/ 50 cm x 50 cm
- 2019 - rzeźba z cyklu **LAYERS/ L - 5** /aluminium, stal, aluminium lakierowane/ 110 cm x 44 cm
- 2019 - rzeźba z cyklu **LAYERS/ L - 6** / aluminium, stal, pcv/ 50 cm x 46 cm
- 2019 - rzeźba z cyklu **LAYERS/ L - 7** / aluminium, stal, aluminium lakierowane / 56 cm x 53 cm
- 2019 - rzeźba z cyklu **LAYERS/ L - 8** / technika własna, folia, pcv/ 50 cm x 50 cm

Dzieło jest symbolicznym obrazem duchowej i artystycznej kondycji Habilitantki. To prace, które są odzwierciedleniem frapujących obecnie Habilitantkę problemów rzeźbiarskich. Strukturalnie dzieła posiadają koncepcję wielowarstwowości. To intrygujący proces technologiczny: nawarstwiane, kumulowane, później odlewane w aluminium i skręcane za pomocą śrub. Elementy kompozycji otrzymują nadaną przez Autorkę dodatkową wartość estetyczną; surowość i techniczność. Cykl „Layers” to publikowane prace, osiem kompozycji rzeźbiarskich. Pięć wykonanych z aluminium i stali. Trzy z nich to collage z pogranicza rzeźby, grafiki i rysunku.

Habilitantka rezygnuje w tych pracach z narracji i przedmiotowości. Wszystkie zamknięte są w cyklu. Każde z nich stanowi odrębną całość. Dostrzegamy charakterystyczne uproszczenie form, a czasami ich dekoracyjność i przepych, momenty wyciszenia jak również skrajnego nasycenia.

Zauważam duże skupienie uwagi na minimalistycznie ujmowanych obiektach od strony formalnej i koncentrację na semantyce materiału. Uniwersalizm języka abstrakcji jest bezkresnym źródłem inspiracji we wskazanych realizacjach habilitacyjnych Małgorzaty Wiśniewskiej. To zjawisko oryginalne zarówno w warstwie formy plastycznej, związanej z artystycznym przesłaniem jak i w sferze rozwiązań warsztatowych. Artystyczna aktywność Kandydatki dowodzi, że mamy do czynienia z bogatą, silną osobowością artystyczną, a bardzo bogate doświadczenia pedagogiczne i kunsztowne zostały przekute w trwałe, wartościowe wypowiedzi artystyczne.

Wysoko oceniam również osiągnięcia pracy dydaktycznej. Pani Wiśniewska pracując w tak wielu pracowniach jest doświadczonym pedagogiem. Duże znaczenie ma tu deklaratywna gotowość dydaktyka do wspólnego i partnerskiego rozwiązywania wielu problemów w ramach poszukiwań twórczych. Wysoko oceniam monografie i publikacje naukowe Habilitantki.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z dokumentacją, biorąc pod uwagę całościowy dorobek artystyczny, dydaktyczny i organizacyjny Pani Małgorzaty Wiśniewskiej, oceniam go wysoko.

Po analizie wyłania się spójny obraz Habilitantki, osoby zaangażowanej w wypowiedź artystyczną autentyczną, osoby aktywnej zawodowo i społecznie, a także konsekwentnie realizującej się w dziedzinie rzeźby. Habilitantka w swoich dziełach tworzy klimat niepowtarzalny, typowy dla niej samej. Pełną wymowę dzieł uzyskuje przez umiejętność tworzenia form własnych, nieszablonowych. Jej dzieła są na wskroś oryginalne. Kandydatka spełnia wszystkie kryteria warunkujące nadanie stopnia naukowego zawarte w art. 219 ust.1 pkt. 2 i 3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dziennik Ustaw z 2020 r. poz. 85 ze zm.), w zakresie sztuki wymagane od kandydatów do stopnia doktora habilitowanego sztuki.

Krystyna Orzech

